

RWS INFORMATIE - PERSOONSVERTROUWELIJK

Marktconsultatie Beheer, Actualisatie en Vernieuwing strategische Verkeer- en Vervoermodellen

verslag bijeenkomst 18 februari 2022

Datum	8 maart 2022
Versie	0.3
Status	CONCEPT

Colofon

Uitgegeven door Rijkswaterstaat, Water Verkeer en Leefomgeving
Auteur Frank Hofman
Telefoon +31 6 52306337
E-mail frank.hofman@rws.nl

Datum 8 maart 2022
Versie 0.3
Status CONCEPT

Versiebeheer

0.1	23-02-2022	Uitwerking eerste concept (Amélie Donga)
0.2	25-02-2022	Tekstuele correcties op eerste concept (Amélie Donga)
0.3	08-03-2022	Correcties van Frank Hofman en Benno v/d Griendt doorgevoerd (Amélie Donga)

Inhoud

1	Welkom en Inleiding	4
1.1	Programma Marktconsultatie	4
1.2	Gesprek met Herma de Wilde, Directeur Bereikbaarheid en Netwerkkwaliteit WV	4
2	Presentatie werkprogramma V&V-modellen 2022-2024	6
2.1	Toelichting werkprogramma 6	
2.2	Vragen en opmerkingen 6	
3	Vragen / discussie over Werkprogramma V&V-modellen	7
3.1	Vragen	7
3.2	Reacties, opmerkingen en vragen	7
4	Discussie Inkoopstrategie en samenwerking RWS-markt	12
4.1	Introductie Rick Klijberg, Directeur Bedrijfsvoering RWS WV	12
4.1.1	Signaal over samenwerking RWS-markt	12
4.1.2	Reacties	12
4.2	Discussie Inkoopstrategie	14
4.2.1	De stellingen	14
4.2.2	Vragen/opmerkingen	15
5	Afsluiting	16
5.1	Afsluitend woord Rick Klijberg	16
5.2	Afsluitend woord Herma de Wilde	16
	Deelnemerslijst	17
	Bijlagen	18

Welkom en Inleiding

Nanda van der Kleijn, hoofd afdeling kennisinkoop bij Rijkswaterstaat WVL en voorzitter van deze marktconsultatiemiddag, heet de aanwezigen welkom en geeft een toelichting op het programma van deze middag. Het verslag van deze middag en de presentaties worden gedeeld.

1.1 Programma Marktconsultatie

13.00 – 13.10 uur	Welkom en Inleiding Gesprek met Herma de Wilde, Directeur Bereikbaarheid en Netwerkkwaliteit WVL
13.10 – 13.45 uur	Presentatie werkprogramma V&V-modellen 2022-2024
13.45 – 14.00 uur	Pauze
14.00 – 15.00 uur	Vragen en Discussie n.a.v. het werkprogramma
15.00 – 15.15 uur	Introductie Rick Klijberg, Directeur Bedrijfsvoering RWS WVL Gesprek over de relatie RWS - markt
15.15 – 16.00 uur	Discussie Inkoopstrategie en samenwerking op basis van stellingen (Mentimeter)
16.00 – 16.15 uur	Afsluitend woord Rick Klijberg

1.2 Gesprek met Herma de Wilde, Directeur Bereikbaarheid en Netwerkkwaliteit WVL

Herma de Wilde stelt zich voor aan de aanwezigen. Zij is directeur Bereikbaarheid en Netwerkkwaliteit bij Rijkswaterstaat WVL. De bijeenkomst deze middag gaat over de modellen die erbij helpen de discussie over bereikbaarheid goed te kunnen voeren. Herma is blij met de opkomst. De inbreng van de deelnemers is nodig om te bespreken hoe WVL de werkopgaven die zij voor ogen heeft ook kan realiseren met hulp en ondersteuning van de markt.

RWS heeft het voornemen om regelmatig marktconsultaties te organiseren, en nu doen we het ook echt. Herma vindt het een goed initiatief om – al is het digitaal – met de aanwezige partijen dit gesprek te hebben, en zij hoopt op een open en mooie dialoog waar RWS als organisatie verder mee kan.

1.2.1 Vragen aan Herma

- Wat is het beeld van Herma bij het belang van modellen en applicaties voor Nederland?
*In de afgelopen Corona-periode is wel gebleken hoe belangrijk de modellen (in dit geval van het RIVM) waren en nog steeds zijn, voor prognoses en beleidsontwikkeling.
Voor de infrastructuur heeft Rijkswaterstaat o.a. de verkeers- en vervoermodellen, en de informatie daaruit is nodig om beleid te ontwikkelen voor personen- en goederenvervoer. We hebben daarvoor modellen en de informatie uit die modellen is nodig voor ondersteuning van verkenningen en planuitwerkingen, en naar de toekomst toe bij ontwikkelingen zoals verduurzaming en nieuwe thema's die ingeregeld moeten worden. Belangrijk is dat de modellen betrouwbaar, transparant, uitlegbaar en wetenschappelijk onderbouwd zijn. Ze zijn immers noodzakelijk in besluitvormingsprocessen. Wat RWS doet heeft grote impact op de Nederlandse maatschappij.*

- **Liggen daar voor Herma ook de uitdagingen?**
De uitdaging ligt erin te zorgen dat het actueel is, dat het transparant is, dat de uitkomsten kloppen, dat het gevalideerd is. De uitdagingen hebben ook te maken met de ontwikkelingen waarop RWS antwoorden moet formuleren, zoals recent de invoering van 100 km/u door de stikstofsituatie. Vooruitlopend op zo'n beleidsbesluit moet worden gekeken naar wat het effect hiervan is, wat dit betekent voor het OWN, etc. De informatie uit de modellen hierover wordt gebruikt om beleid te ondersteunen. Het is dus van belang om nieuwe ontwikkelingen ook te kunnen verankeren in de modellen om toekomstige beleidsondersteuning te kunnen geven.
- **Waarom een marktconsultatie? Wat is het belang van deze consultatie?**
Dat is tweeledig, volgens Herma. RWS wil graag het werkprogramma presenteren en informatie geven, de dialoog met de markt aangaan. Met een marktconsultatie krijgen we misschien ook suggesties en ideeën, hoe het werk anders of efficiënter kan. RWS wil de inkoopstrategie ook zo goed mogelijk vormgeven o.b.v. deskundigheid en mogelijkheden die in de markt aanwezig zijn.
- **Wanneer is Herma tevreden over deze bijeenkomst?**
Zij is al tevreden met de opkomst. RWS zal zo goed mogelijk het programma voor komende 2/3 jaar aangeven. Herma roept de aanwezigen op om daarin mee te denken en suggesties te geven. Het is belangrijk dat iedereen eind van de middag heeft kunnen zeggen, wat hij/zij gezegd wilde hebben en dat het een open gesprek zal zijn.

1.2.2 Vragen en opmerkingen

- **Zou het niet verstandig zijn om een aantal van dit soort marktconsultaties i.p.v. één consultatie te houden?**
Het kan zijn dat dit de uitkomst is van deze middag, maar er moet ergens mee gestart worden. Het kan ook zijn dat er over specifieke onderwerpen in een kleiner comité nog nadere invulling noodzakelijk wordt geacht.

2 Presentatie werkprogramma V&V-modellen 2022-2024

2.1 Toelichting werkprogramma

Onno Miete geeft aan de hand van bijgevoegde presentatie een toelichting op het werkprogramma (programma op hoofdlijnen naar beste inschatting van februari 2022 [hieraan zijn geen rechten te ontleen]).

Het werkprogramma is ingedeeld naar reguliere terugkerende zaken en overige zaken betreffende:

- Beheer
Projectleider: Benno v/d Griendt
Doorlopend beheer
- Actualisatie
Projectleider: Onno Miete
Jaarlijks een light-update (uitgangspunten), eens per vier jaar een grote actualisatie (incl. basisjaar)
- Vernieuwing
Projectleider: Frank Hofman
Eens per vier jaar ingebruikname van de nieuwe modelversies van NRM/LMS en tussentijds ook vernieuwing van overige modellen

Dit werkprogramma is exclusief de goederenvervoermodellen. Deze werkzaamheden zijn geprogrammeerd en worden uitgevoerd in een meerjarig partnerschap van marktpartijen en RWS.

Enkele onderdelen van het werkprogramma zijn nog ondergebracht in lopende contracten (met verschillende einddata).

2.2 Vragen en opmerkingen

- Is er een overzicht welke modellen en tools onder het werkprogramma vallen?
Dit komt in de presentatie van het werkprogramma aan de orde. Er zal achteraf nog een lijst rondgaan met de vraag om aan te geven over welke modellen en applicaties partijen expertise in huis hebben, en waar hun interesse ligt als het gaat om opdrachten die RWS de komende jaren wil gaan uitzetten. Daarin komt ook de lijst met modellen en applicaties weer terug.

3 Vragen / discussie over Werkprogramma V&V-modellen

3.1 Vragen

In de presentatie van zojuist is informatie verstrekt over het werkprogramma. Frank Hofman wil in dit onderdeel de volgende kernvragen met de deelnemers bespreken:

1. Is dit werkprogramma herkenbaar? Zijn er zaken die jullie nog missen?
2. Inhoudelijke suggesties voor de onderdelen uit het werkprogramma?
3. Is het werkprogramma maakbaar?
4. Overige aandachtspunten bij het werkprogramma?
5. Terugkijkend naar 2021: leerpunten t.a.v. inkoop en realisatie?

3.2 Reacties, opmerkingen en vragen

- Opmerking: ik ben bezig om betreffende bereikbaarheid voor groepen in de samenleving open source tools te ontwikkelen (CROW-opdracht). Er wordt opgeroepen om daar ook naar te kijken in deze discussie.
- Opmerking: De maakbaarheid heeft natuurlijk ook een relatie met hoe jullie e.e.a. in de tijd willen zetten. Hebben jullie al een soort planning voor de komende 3 jaar wanneer wat ongeveer uitgevraagd gaat worden? Reactie: onze planning is nog op hoofdlijnen en onzeker.
- Opmerking: Wat ik mis is het meetbaar maken van bereikbaarheid - ook in relatie tot de bevolkingssamenstelling en het verdelingsvraagstuk in het werkprogramma. IMA kijkt naar gemiddelden, maar daarmee mis je de mogelijkheden van mensen met een lager inkomen die vaak geen auto hebben. *In het werkprogramma staat o.a. de doorontwikkeling van indicatoren, en zaken als brede welvaart, vervoerongelijkheid, etc. hebben de aandacht van DGMO. RWS heeft dus zeker de intentie om daarin stappen te gaan zetten. Onno Miete heeft aangegeven dat er ook nieuwe omgevingsscenario's gaan komen en kan zich voorstellen dat dit één van de aspecten is die daar geadresseerd gaan worden, en uiteindelijk in de modellen een plek zullen gaan krijgen.*
- Opmerking: ik ben betrokken bij de verstedelijkingsopgave van de regio Breda/Tilburg en daarin is geconcludeerd dat de vervoerongelijkheid de afgelopen decennia alleen maar is toegenomen, met de huidige beleidsmaatregelen alleen maar verder toeneemt en dat dit aspect heel goed in de verstedelijkingsopgave moet worden meegenomen, omdat ook RO ontzettend belangrijk hierin is. Het zou mooi zijn, omdat ook de vier grote steden hiermee graag verder willen, als gezien kan worden hoe hierin samen opgetrokken kan worden. De mobiliteits- en bereikbaarheidsmodellering kan een belangrijke bijdrage leveren aan dit soort vraagstukken.
- Opmerking: De laatste IMA is net gedaan. Wat zouden we beter, meer of anders willen doen de komende jaren als de volgende IMA weer begint? *Frank Hofman denkt dat het klimaatbeleid een van de aspecten is waarvoor we gesteld moeten staan vóór de volgende IMA. Dit komt ook terug in het overzicht van activiteiten die RWS wil gaan uitvoeren, en in de afspraken die met DGMO zijn gemaakt.*
- Opmerking: Marktpartijen zouden eigenlijk steeds aan RWS suggesties moeten doen, dus wat minder afwachtend zijn, en actief ideeën moeten kunnen aandragen. *Benno v/d Griendt merkt op dat RWS niet alles zelf initieert, maar dat het mede een gevolg is van wat beleid aan RWS vraagt. Bij beleid is de nadrukkelijke wens om het NRM/LMS niet complexer te maken, maar eerst goed te kijken wat*

met de huidige 'knoppen' gedaan kan worden. Dat is dus ook de context van hoe aspecten van het werkprogramma tot stand zijn gekomen.

Ook zonder nieuwe 'knoppen' zijn nog veel verbeteringen mogelijk, en deze marktconsultatie is er juist voor bedoeld om meer in dialoog te zijn. Frank Hofman onderstreept dat deze marktconsultatie vanuit RWS een uitnodiging is aan alle deelnemers om te helpen en mee te denken.

- Opmerking: De toename van thuiswerken kan effect hebben op mobiliteit en de spreiding over de dagen van de week. In de werkdagmatrices wordt nog geen rekening gehouden met grote verschillen over de dagen van de week. Is het niet verstandig om daar ook goed naar te kijken?

Frank Hofman is het daarmee eens. Enige tijd geleden heeft RWS een consultatie gedaan van enkele wetenschappers/hoogleraren en is o.a. de vraag gesteld hoe omgegaan zou moeten worden met de verdere digitalisering van de samenleving met zaken als e-shopping, thuiswerken, etc. Toen is het advies gegeven dat RWS misschien meer richting op activiteiten gebaseerde modellen zou moeten gaan voor dit soort vraagstukken. In het werkprogramma wordt ALBATROSS genoemd, en dat is een model dat naar voren geschoven is om te kunnen helpen bij dit soort vraagstukken.

Vervolgens moeten de uitkomsten worden doorvertaald naar uitspraken die nu over het algemeen met het LMS worden gedaan.

In het verleden is al een keer een project uitgevoerd om deze koppeling te realiseren, maar wellicht dat dit opnieuw zal moeten worden gedaan om de aansluiting op de kernmodellen vorm te geven.

- Opmerking: T.a.v. de waardering van de reistijd is het zo dat mensen graag in de trein werken, wat van reistijd werktijd maakt. Dat is in de modellen niet terug te zien. In het deltaplan van Noord-Nederland is aangelopen tegen het vraagstuk hoe om te gaan met het fenomeen dat mensen graag reizen met de trein vanwege het werken, en hoe om te gaan met de mogelijkheid dat mensen dit in de toekomst ook in de auto kunnen doen.

Frank Hofman merkt op dat er momenteel een tijdwaarderingsstudie loopt bij het KiM, waarin de tijdwaardering zal worden herzien en geactualiseerd. De verwachting is dat de aspecten die Henk noemde hierin terug te vinden zijn. Die tijdwaarderingen spelen een kleine rol in de RWS-modellen. Als echter de modellen worden herschat op basis van geactualiseerd gedrag, dan zal dat ook in de gevoeligheden voor reistijd terugkomen.

- Terugkomend op hetgeen zojuist is gezegd over ontwikkelingen die door marktpartijen gedaan worden: In Utrecht is een vragensteller nadrukkelijk bezig met parkeerbeleid (o.a. parkeren op afstand) als instrument om mensen uit de auto te krijgen, in combinatie met het aanbieden van goede alternatieven. Parkeerbeleid wordt nog gemist in het werkprogramma, en als 'knop' in tools. Parkeren vindt RWS ook een belangrijk thema, aldus Frank Hofman. Afgelopen jaar is een vooronderzoek gestart of parkeren beter in de modellen kan worden opgenomen, maar dat onderzoek is nog niet afgerond. Hiervoor is nieuwe data gebruikt die TNO heeft gegenereerd op basis van een GIS-analyse van allerlei basisregistraties, omdat informatie over het beschikbare parkeerareaal lastig te krijgen is. De wens is die informatie mee te nemen in de toekomstige modellen, zodat parkeercapaciteit daarin een rol gaat spelen. Parkeren is een complex onderwerp, maar de indruk is dat hiermee wel een slag gemaakt kan worden.
- Opmerking: Er zijn dus al ontwikkelingen geweest en leerervaringen opgedaan. De vraag is of er behoefte aan is bij RWS om dat over te nemen of daarvan gebruik te maken.

Het aanbod om een reeds ontwikkelde code een rol te laten spelen, vindt Frank Hofman interessant, en hij denkt dat hierover in gesprek moet worden gegaan (wat kunnen we hiermee doen en onder welke condities)

Benno v/d Griendt merkt op dat dit raakt aan een opmerking in de chat die is gemaakt over open source ontwikkelingen. Over de vraag of RWS helemaal open source kan/mag/wil is echter nog geen standpunt bepaald. Er worden al wel stapjes gezet bij bijvoorbeeld de Mobiliteitsscan met de inrichting van de zgn. proeftuin waarin derden modules kunnen ontwikkelen.

Geconstateerd wordt dat dit een latere stap is in een traject waarin leerervaringen worden gedeeld.

- Opmerking: Het is belangrijk om de reikwijdte van de modellen in de gaten te houden. Een aantal eerder genoemde punten is op gemeentelijk/regionaal niveau een belangrijker vraagstuk dan op landelijk niveau. De modellen moeten niet te complex gemaakt worden, maar moeten de vragen van beleid kunnen beantwoorden. Dat moet het belangrijkste kompas zijn.

Opmerking: Transparantie is erg belangrijk. Getoond moet worden wat er 'onder de motorkap' gebeurt, hoe de reiziger zich gedraagt en welke keuzes de reiziger kan maken. Daarbij is de parkeermogelijkheid geen detail, want de optelling van details betreft grote aantallen. Het lokale beleid kan wel degelijk landelijk impact hebben.

De eerdere opmerking m.b.t. de reikwijdte bedoelde aan te geven dat ervoor gewaakt moet worden dat in het landelijk systeem kunstmatig wordt getracht iets in te bouwen wat de suggestie wekt dat je verantwoord op gedetailleerd niveau dit kunt modelleren. Dat hoort op een ander detailniveau. De oproep is dus: hou de reikwijdte van het model in de gaten (waar pas ik het voor toe en wat heb ik daarvoor nodig).

Frank Hofman bevestigt dat het belangrijk is de reikwijdte van het model in de gaten te houden.

- Opmerking: ik sluit me aan bij de eerdere vraag over wat je bij de volgende IMA beter zou willen doen, en bij een andere gemaakte opmerking over het parkeren in de steden. Ik weet dat er in de afgelopen jaren verbeteringen zijn doorgevoerd in het LMS/NRM voor stedelijk verkeer, maar bij de presentatie van de IMA bleken de steden hier kritisch over. Omdat het landelijk beleid en stedelijk beleid invloed op elkaar hebben, zou het zinvol zijn om dit toch dichter bij elkaar te brengen procesmatig, maar ook inhoudelijk. Dat wordt enigszins gemist in het werkprogramma voor de komende jaren.

- Vraag: wordt er nog iets specifiek gedaan voor vervanging en renovatie?

Frank Hofman verwacht dat het instrument voor de iMLT-prognose een rol kan spelen bij vraagstukken rond VenR, m.n. betreffende hinder. Het is vooral een toepassingsvraagstuk voor bestaande instrumenten, en wat nieuwe ontwikkelingen betreft, verwacht Frank dus dat de iMLT-prognose de belangrijkste tool daarin zal zijn.

Benno v/d Griendt: in combinatie met het kunnen toedelen, toepassen en kijken naar kritieke netwerkschakels. Intern is nog niet duidelijk of die vragen bij WVl terecht zullen komen, of bij de regio's zullen blijven.

- Vraag: Bij verbeteren applicatiebeheer zijn cyber(security), GITLAB en SIG genoemd. Security en kwaliteit (SIG) zijn duidelijk. Wat is het achterliggende idee en doel bij gebruik van GITLAB?

Benno v/d Griendt merkt op dat binnen de alliantie voor goederenvervoer GITLAB ook is gebruikt om de verschillende software/data te beheren en beter om te gaan met issues die spelen en verschillende versies die er zijn. Daarover zijn collega's erg enthousiast, en daarom wil WVl dit uitrollen voor de rest van de applicaties.

- Vraag: In hoeverre blijft CUBE het platform waar alles in opgeleverd moet worden? Licentie-/onderhoudskosten van CUBE worden steeds hoger.

Dit inzicht is nieuw voor Benno v/d Griendt.

Frank Hofman merkt op dat bij ProRail Visum wordt gebruikt, en de

communicatie Visum/Cube niet altijd makkelijk is. Het is dus een belangrijk punt van aandacht hoe hiermee in de toekomst om te gaan.

Visum brengt nog hogere kosten met zich mee, zo is de indruk.

Benno v/d Griendt krijgt graag suggesties voor alternatieven.

- *Vraag: Zijn er toepassingen waar nog geen goed bestaand model voor is en waar wel modelstudies gewenst zijn?*
Frank Hofman noemde zojuist al de consultatie van hoogleraren die heeft plaatsgevonden. Eén van hen was Erik Verhoef (VU) en hij begon over modellen om het gedrag van actoren, zoals MaaS-dienstverleners, te voorspellen, want als de vraag naar MaaS toeneemt zal de aanbieder zijn gedrag aanpassen. Naar de mening van Erik Verhoef moet hiermee in de toekomst wel iets gedaan worden. Het is nog niet opgenomen in het werkprogramma, maar Frank sluit niet uit dat dit in de toekomst wel noodzakelijk wordt.
- *Vraag: is er animo bij RWS om dit soort dingen buiten het eigen instrumentarium te doen, of is het de bedoeling dat het eigen instrumentarium wordt aangepast?*
Frank Hofman merkt op dat is afgesproken met het ministerie dat studies voor infra-uitbreiding altijd met hetzelfde model worden gedaan. Andere tools/instrumenten kunnen voor specifieke vraagstukken een aanvulling opleveren. RWS staat dus wel open voor instrumenten van anderen voor specifieke vraagstukken, ter aanvulling op het eigen instrumentarium. Benno v/d Griendt merkt op dat wel altijd wordt geëist dat het betrouwbaar en transparant is. Dat is een kanttekening hierbij.
- *Vraag: klopt het dat ik INWEVA heb gemist in jullie werkprogramma? Hoe zien jullie de relatie tussen INWEVA/MLT/NRM?*
Benno v/d Griendt: INWEVA is niet genoemd in het werkprogramma, omdat dit bij een andere afdeling wordt beheerd. De afdeling Modellen en Applicaties is intern klant van die afdeling.
De indruk is dat de iMLT een stap is richting tijdlijnmodellering, waarbij voor middellange termijn hetzelfde soort instrumentarium wordt gebruikt als voor de lange termijn.
Onno Miete merkt op dat INWEVA een opvolger krijgt, en dat met die andere afdeling wordt meegedacht t.a.v. het monitoringsysteem, en hoe dit te koppelen aan het LMS.
- *Opmerking: T.a.v. de discussie dat RWS zich bij de nationale modellen moet houden, speelt ook een rol dat modelexpertise bij lagere overheden aan het afnemen is. Hopelijk hebben RWS en CROW een rol om die lagere overheden te helpen bij het soort modellen dat zij kunnen inzetten.*
Frank Hofman merkt op dat RWS met een aantal decentrale overheden werkt aan het opzetten van een samenwerkingsverband voor het delen van kennis en ervaring. Dat betreft wel de grotere decentrale overheden (provincies en metropool regio's).
Nanda v/d Kleijn denkt dat het probleem dat wordt geschetst veel groter is dan decentrale overheden. Ook RWS en marktpartijen zullen te maken krijgen met personeelstekorten. De enige manier om dit op te lossen, is door de handen ineen te slaan om de kennis op kritische punten op peil te houden. Eén van de doelstellingen van vanmiddag is om elkaar te vinden ook voor dit soort problemen.
- *Vraag: In hoeverre kan Urban Tools nog een bijdrage leveren?*
RWS is betrokken geweest bij het project Urban Tools next, stelt Frank Hofman. Het is een project met decentrale overheden waarbij allerlei nieuwe ontwikkelingen in modellen zijn gevat, waaronder hubs, parkeren en deelmobiliteit. RWS heeft al gebruik gemaakt van een deel van de oogst uit dat project m.b.t. informatie over parkeerareaal. Bezien wordt nog of we de manier

waarop in dat project is omgegaan met hubs en het overstappen van de ene op de andere modaliteit, kan worden gebruikt om onze modellen mee te verrijken.

- Vraag: Verkeerstransitie (richting fiets en ov) is beleidstrend in veel grote steden, vanuit CO2 en stedelijke leefbaarheid. Zit dit onder "niet inframaatregelen" of is hier nog extra aandacht nodig?
De verkeerstransitie wordt vormgegeven door maatregelen van gemeenten. De vraag is of we met onze modellen voldoen in staat zijn die maatregelen mee te nemen. Niet-inframaatregelen maken daar onderdeel van uit. Het heeft aandacht en bovendien is beleidsmatig de fiets een speerpunt, en dus moet goed worden gezien of we dit met voldoende precisie kunnen meenemen.
- Vraag: Bij de vernieuwingen lijken jullie nu uit te gaan van verbeteringen in de bestaande modules en software. Staan jullie ook open voor alternatieve methoden en technieken die in de markt ontwikkeld worden en op de langere termijn mogelijk meer potentie bieden?
Daar staat RWS voor open, maar wel met de kanttekeningen die Benno v/d Griendt zojuist stelde. RWS stelt eisen t.a.v. transparantie en kwaliteit. Als er een tool van marktpartij gebruikt wordt, is het belangrijk om ook afspraken te maken over de condities waaronder dit gebeurt. Dit geldt echter in de huidige situatie ook al, wordt opgemerkt. De modellen die RWS op dit moment hanteert zijn overwegend (en de belangrijke modellen zoals LMS, NRM, BASGOED etc. helemaal) in eigendom van RWS.
- Vraag: Is het een idee om interfaces te ontwikkelen voor diverse software pakketten om op die manier LMS/NRM onafhankelijk te maken van Cube, maar ook onafhankelijk van Omnitrans, Visum, e.d.? Dan kunnen de marktpartijen zelf bepalen welk pakket gebruikt wordt om resultaten te presenteren?
Frank Hofman: Dat is in het verleden geprobeerd te doen, maar recent in de laatste update van de modellen is geconstateerd dat dit niet altijd volstaat. Onder de motorkap blijken verschillende software pakketten anders om te gaan met bepaalde berekeningen waardoor consistentie niet vanzelfsprekend is. Dit blijkt behoorlijk ingewikkeld te zijn, maar wellicht is het een goed onderwerp om eens over door te spreken. Als hiervoor nog een extra bijeenkomst nodig is, kan dit naar de mening van Nanda v/d Kleijn worden georganiseerd.

Verzoek aan de deelnemers is om aanvullende vragen/opmerkingen in de chat te stellen, zodat hier indien nodig op een later moment op gereageerd kan worden.

4 Discussie Inkoopstrategie en samenwerking RWS-markt

4.1 Introductie Rick Klijberg, Directeur Bedrijfsvoering RWS WVL

Nanda v/d Kleijn introduceert Rick Klijberg aan de deelnemers. Hij vindt het belangrijk om er vanmiddag bij te zijn ter kennismaking en zodat we elkaar weten te vinden als dat nodig is. Het is goed te zien hoe kennisuitwisseling in deze marktconsultatie al plaatsvindt, zoals het wisselen van ervaringen uit projecten van andere overheden of in gesprekken met andere kennispartijen.

4.1.1 Signaal over samenwerking RWS-markt

Er is echter ook een concrete en serieuze aanleiding voor de aanwezigheid van Rick Klijberg en dat is dat het signaal is ontvangen dat RWS niet altijd zuiver zou zijn in het beoordelen van inschrijvingen en dat een kritisch rapport/advies de kans op andere opdrachten kleiner zou maken.

Als concreet voorbeeld werd genoemd dat het meewerken aan het doorrekenen van alternatieven voor Ring Utrecht riskant zou zijn en een probleem voor de kans op toekomstige opdrachten. Een serieus signaal dus. Rick vindt dit heel zorgelijk maar tegelijk vindt hij het fijn dat het signaal RWS bereikt heeft, dat het gesprek daarover wordt aangegaan.

Het signaal is natuurlijk intern besproken met collega's binnen de directie WVL, in het directieteam van WVL en met collega directeurs inkoop o.a. uit de GWW-, ICT- en BV-directies.

Het signaal is ook besproken met de brenger van dit signaal, en Rick hecht er aan om het ook nu te bespreken met de deelnemers aan deze marktconsultatie.

Rijkswaterstaat is een grote opdrachtgever in Nederland en realiseert zich dit ook. Rijkswaterstaat staat er ook daarom voor om een betrouwbare en integere opdrachtgever te zijn met respect voor de positie van de opdrachtnemer. Andere kernwaarden naast betrouwbaar en integer, zijn transparantie en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Die vier kernwaarden zijn vastgelegd in de gedragscode publiek opdrachtgeverschap. Dat is belangrijk, want de missie van RWS is een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland, en die missie wordt het best ondersteund met bijvoorbeeld goede modellen in dit geval, feitelijke data die uitlegbaar, vergelijkbaar en ook transparant zijn. Het moet uitlegbaar zijn; bestuurders moeten het kunnen begrijpen, om vervolgens, op basis van feitelijke data, ook goed de beleids- en politieke afweging te kunnen maken. Kortom, betrouwbaar en integer opdrachtgever wil RWS zijn, en tegelijk realiseert Rick zich ook dat de projecten zich afspelen in de maatschappelijke dynamiek. Ze zijn complex en er staat vaak een veelheid aan belangen op het spel, en die afweging hoort vervolgens (maar wel op basis van goede data en goed onderzoek) onder het primaat van de politiek en met het beleidsdepartement gemaakt te worden, en hierover dient ook verantwoording afgelegd te kunnen worden. De term Raad van State-proof is een kwaliteitsstempel dat RWS ook moet kunnen zetten, maar liefst nog daarvóór wil RWS op allerlei manieren haar neutraliteit, controleerbaarheid en transparantie waarborgen.

4.1.2 Reacties

Kortom, RWS wil betrouwbaar en integer opdrachtgever zijn in alles, en wil dit ook uitstralen. Tegelijk wordt gewerkt in een politieke en maatschappelijke omgeving, maar de rolverdeling daarin moet heel duidelijk zijn.

Het signaal dus, dat de markt voorzichtig is in het verstrekken van kritische adviezen/rapporten, is heel zorgelijk, maar Rick is ook nieuwsgierig of dit signaal

door de deelnemers wordt herkend en of zij feedback hebben op RWS in haar rol van integer en betrouwbaar opdrachtgever.

- Opmerking: wij hebben heel andere ervaringen met RWS als opdrachtgever en zien RWS als een betrouwbare en integere organisatie. Wij herkennen dit signaal dus absoluut niet. Soms ben je het niet eens met de uitslag van een aanbesteding, als je de opdracht niet gegund krijgt, maar er is altijd integer naar gekeken en het kan altijd onderbouwd worden.
- Opmerking: er lopen hier twee discussies door elkaar. Enerzijds de beoordeling van offertes en de uitbestedingen. Anderzijds het feit dat uitkomsten uit de modellen soms onwelgevallig kunnen zijn voor RWS, en als je dit als opdrachtnemer van tevoren voelt aankomen, je weleens voorzichtig zou kunnen worden in je aanbieding. Dit is iets dat je ook niet zou moeten willen. Dat heeft ook weer te maken met hoe transparant je bent over de rekenmethodes en over de indicatoren waarmee je de uitkomsten toetst. Als bij de indicatoren wordt gekozen voor de doorstroming, dan is dat voor bijvoorbeeld stedelijke ringwegen best riskant, en raak je in offertefase al verwickeld in een belangenstrijd. Dat is een andere discussie dan die over het integer geven van opdrachten.

Rick Klijberg: Als uitkomsten van beleidsonderzoek leiden tot een kritisch advies van opdrachtnemer, dan hoort bij betrouwbaar en integer opdrachtgeverschap dat dit in het vervolg meegaat richting IenW. Het brengen van de kritische boodschap, zou RWS niet in de relatie met de uitvoerder van het onderzoek of bij vervolgoopdrachten willen laten meewegen.

De spreker heeft die ervaring ook niet, dat er na een kritisch advies geen vervolgoopdrachten gegund zouden worden, maar hij kreeg wel de indruk dat dit een deel van het signaal was.

Benno v/d Griendt vraagt of het wel zo is dat marktpartijen soms overwegen geen offerte uit te brengen als uitkomsten van een onderzoek verwacht worden onwelgevallig te zijn.

De spreker herkent dit zelf niet, maar weet dat dit wel speelt in bepaalde situaties. Het helpt als je kunt laten zien dat de rekenregels transparant zijn en begrepen worden, maar ook als de beleidsindicatoren waarop je toetst van tevoren helder zijn. Dan gaat dat niet tijdens uitvoering van een project impliciet sturend zijn voor de wijze waarop de uitkomsten worden geframed.

- Het lijkt Nanda v/d Kleijn goed om hieraan toch meer aandacht te besteden, want ook al zijn de bedoelingen van RWS integer, het kan zijn dat hieraan voorbij gegaan wordt in de huidige processen. RWS wil hierin ook leren.
Rick Klijberg: De ideale positie voor RWS zou zijn dat, als er een dergelijke afweging speelt om niet in te schrijven, die afweging ook met RWS gedeeld zou worden. Dat is immers voor RWS ook een waardevol signaal. Dit kwam ook aan de orde tijdens het gesprek hierover met de directeurs inkoop.
- Opmerking: ik heb eveneens goede ervaringen in de samenwerking met RWS en WV. Wel zou ik als het gaat over inkoop twee dingen willen inbrengen in de discussie:
 - RWS Inkoop zou beter kunnen kijken naar het delen van de risico's met de markt bij bijvoorbeeld innovatietrajecten.
Rick Klijberg: Het delen vooraf van bepaalde risico's die spelen in een bepaald onderzoek (breder kunnen dat ook politieke, bestuurlijke of maatschappelijke zijn) is iets dat vooraf moet worden bediscussieerd.
 - WV heeft vaak een helder idee van wat nodig is, maar dan wordt de uitvraag vanuit de CIV gedaan, waardoor er een mismatch ontstaat tussen wat WV wil en wat CIV uitvraagt.
Nanda v/d Kleijn herkent dit in de interne processen en er wordt ook

zeker aan gewerkt om de interne processen te verbeteren o.a. op dit punt.

- Opmerking: ik heb ook geen slechte ervaringen bij de beoordeling van offertes. Ik heb altijd het gevoel dat hier integer naar gekeken wordt. Ik heb ook geen ervaring met het niet offreren voor projecten omdat de uitkomst wellicht onwelgevallig zou kunnen zijn. Voor wat betreft het delen van risico's, kun je soms wel de vraag stellen of risico's volledig bij de markt kunnen worden gelegd, bijvoorbeeld als het gaat om modelontwikkelingen en de bestuurlijke acceptatie daarop. Dat kan heel ver gaan bij innovatieve producten als je dit onderdeel van de uitvraag letterlijk neemt, maar in de praktijk wordt dit vaak in het midden gelaten. Er is ook wel een verschil tussen landen. In België wordt het risico meer bij de overheid gelegd; in Engeland volledig bij de marktpartij. De indruk is echter dat de balans daarin ook in Nederland iets opschuift richting marktpartij. Advies is om niet nog verder richting het Engelse model te gaan. *Rick Klijberg herkent de trend die wordt geschetst en ook dat daar een grens aan zit. Daar zijn ook gesprekken over met de directeuren Inkoop.*

De Code publiek opdrachtgeverschap is te vinden op de internetpagina van Rijkswaterstaat ([Gedragscode publiek opdrachtgeverschap | Rijkswaterstaat](#)). Daar is ook een meldpunt voor het indienen van klachten. Rick Klijberg wil nog benadrukken dat WV (ook degenen die vandaag aanwezig zijn) benaderbaar is, ook voor signalen als deze.

4.2 Discussie Inkoopstrategie

Sander Knol en John v/d Haar (strategisch inkoopadviseurs bij de afdeling kennisinkoop van WV) hebben de discussie voorbereid met een aantal stellingen in MentiMeter.

Samen met Onno Miete, Benno v/d Griendt en Frank Hofman werken de inkoopadviseurs aan een inkoopstrategie voor het werkprogramma dat vanmiddag centraal staat. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de mogelijkheden en onmogelijkheden van de markt. RWS heeft een aantal doelstellingen waaraan zij zich moet maar ook wil houden, zoals kennisborging bij zowel RWS als markt, beperken van risico's (ook bij de markt), maar ook marktverbreding en stimuleren van innovatie. Vanuit inkooperspectief wil RWS ook een gezonde markt hebben, waarbij een aantal kaders wordt gehanteerd o.a. het beperken van de transactiekosten.

Vanmiddag wordt via MentiMeter op de inkoopstrategie ingegaan, en kan aan de hand van de uitkomsten daaruit het gesprek worden aangegaan.

4.2.1 De stellingen

1. Het is goed voor RWS én markt om terugkerende werkzaamheden meerjarig aan te besteden voor een periode van 4 jaar.
2. RWS zou intensiever dan in de huidige situatie moeten investeren om de markt te verbreden en monopolies te voorkomen.
3. Bij een meervoudige uitvraag (geen EU aanbesteding) gaan wij regelmatig niet in op het verzoek om offerte uit te brengen.
4. Wij zien regelmatig af van inschrijving op een (Europese) aanbesteding vanwege de transactiekosten (o.a. opstellen alle benodigde documenten).
5. Bij de huidige wijze van uitvragen voor modellen door RWS, voelt onze organisatie zich voldoende uitgedaagd om met eigen oplossingen te komen.
6. RWS besteedt op een logische manier samenhangende werkzaamheden in één opdracht uit.
7. We krijgen voldoende kans om aan de voorkant mee te denken over de vraag die RWS aan de markt stelt.

9. Er zouden andere samenwerkingsvormen tussen markt en RWS aangegaan moeten worden (bijv. alliantie zoals bij goederenvervoersmodellen).
10. RWS is als opdrachtgever voldoende deskundig.
11. De zogeheten EMVI-BPKV methode en keuze van de bijbehorende criteria is een eerlijke en transparante methode om tot afweging van offertes te komen.
12. RWS hanteert reële leverdata in de uitvoering.
13. Opdrachten uitvoeren voor RWS is ...

4.2.2 Vragen/opmerkingen

De antwoorden uit de MentiMeter worden in bijgevoegd document volledig weergegeven.

Aanvullende vragen/opmerkingen:

- Meerjarig aanbesteden voor 4 jaar heeft niet altijd de voorkeur, want als partijen niet gegund krijgen o.b.v. referenties en dit bijvoorbeeld twee keer gebeurt, dan ontstaat er een soort monopolie voor 8 jaar.
Een periode van 2 jaar zou meer acceptabel zijn, maar is er dan nog de bereidheid te investeren?
- Partnerschap wordt veel genoemd om monopolies te voorkomen, maar dit heeft ook een prijs (natuurlijk levert het ook resultaat). De omvang van de Nederlandse markt is ook belangrijk, deze is soms te klein voor bepaalde innovaties.
- Het partnerschap voor goederenvervoer werkt goed in de praktijk.
- Bij 'te grote scope' n.a.v. vraag 3 wordt als voorbeeld het project Backcast genoemd. Het is wel lastig voor RWS te bepalen hoe opdrachten goed gesplitst kunnen worden. Soms als het een homogene opdracht is, móet het zelfs één uitvraag zijn.
- Deze marktconsultatie is al een stap in de goede richting om als markt mee te denken aan de voorkant. Dit wordt als zeer nuttig gezien. Soms krijgt de markt een uitvraag en heeft daar een mening over. Omdat dan het aanbestedingstraject al loopt is er dan geen ruimte meer voor inbreng. Soms moet een formulier worden ingevuld waarin de vraag wordt gesteld of je betrokken bent geweest bij het opstellen van de uitvraag. Als je dan hebt meegedacht heeft dat consequenties in het aanbestedingstraject.
Je kunt wel bredere sessies organiseren over een bepaald thema waarin iedereen dan de kans krijgt om mee te denken.
- Regelmatig is het alleen mogelijk om schriftelijke vragen te stellen. Plezierig is een gesprek vooraf per partij, want in een bredere sessie zitten partijen ook met concurrenten aan tafel.
- N.a.v. de leverdata wordt opgemerkt dat de uitbestedingen niet altijd geleidelijk over het jaar plaatsvinden. Pieken in uitvragen ligt in september en de uitvoering moet dan eind november of begin december afgerond zijn.
Dit wordt bij de afdeling inkoop herkend, want daar ligt de piek van werkzaamheden altijd in de zomermaanden.
- Is het een idee om een portaal te hebben waar de (onderzoeks)rapporten terug te vinden zijn? Dit in het kader van kennisdeling.
De link naar de publicatieomgeving zal in het verslag worden opgenomen: [Rijkswaterstaat Rapportendatabank \(overheid.nl\)](https://rijkswaterstaat.rapportendatabank.overheid.nl).
- In vergelijking met onze buurlanden neemt de offerteomvang toe. We zijn in de afgelopen jaren steeds dikkere plannen van aanpak aan het schrijven. Misschien kunnen we dat met zijn allen proberen te verminderen.

5 Afsluiting

Nanda v/d Kleijn geeft aan blij te zijn met alle input die vandaag is geleverd. Zij wil Rick Klijberg en Herma de Wilde in de gelegenheid stellen om nog een afsluitend woord te zeggen.

5.1 Afsluitend woord Rick Klijberg

Rick Klijberg bedankt alle aanwezigen voor de goede sessie. RWS had een aantal doelen vooraf. Eén daarvan was de markt informeren, en dat is gelukt. Een ander doel was het goede gesprek, suggesties voor ideeën- of kennisinput, en dat is gebeurd als reactie op de presentatie van het werkprogramma.

Er is input geleverd over ontwikkelingen rondom thuiswerken, e-shopping, de samenhang tussen het rijkswegennet en stedelijk wegennet, het parkeren, etc. en hoe dit alles invloed kan hebben en meegenomen kan worden in de kennisvraag. Dank daarvoor.

5.2 Afsluitend woord Herma de Wilde

Herma de Wilde wil de deelnemers ook hartelijk danken. Zij heeft een oproep gehoord om dit vaker te doen. RWS wil daarnaar luisteren en heeft daarom ook oprecht gezegd dat dit een eerste stap is.

Dank voor de mooie opkomst en voor het open neerleggen van de vraagstukken die besproken moeten worden.

Deelnemerslijst

Naam	Organisatie
1. Bakker, Dick	4CAST
2. Benjamins, Michiel	Demis
3. Broekman, Erik	Witteveen + Bos
4. Bussche, Dirk	Move Mobility
5. Donga, Amélie	Rijkswaterstaat WVL, notulen
6. Graaf, Stefan de	Dat Mobility
7. Grebber, Jeroen de	Tenuki
8. Griendt, Benno van der	Rijkswaterstaat, WVL
9. Groenendijk, Jaap	TwynstraGudde
10. Groenemeijer, Léon	ABF
11. Grol, Rik van	Significance
12. Groot, Niels de	Arcadis
13. Gun, Jeroen van der	Fileradar
14. Haaijer, Rinus	MuConsult
15. Haar, John van der	Rijkswaterstaat, WVL
16. Herder, Jelmer	Goudappel
17. Hinsbergen, Chris van	Fileradar
18. Hoeven, Wim van der	TDIMCO BV
19. Hofman, Frank	Rijkswaterstaat, WVL
20. Kiel, Jan	Panteia
21. Kleijn, Nanda van der	Rijkswaterstaat, WVL
22. Klijberg, Rick	Rijkswaterstaat, WVL
23. Knol, Sander	Rijkswaterstaat, WVL
24. Koopal, Rogier	Goudappel
25. Meurs, Henk	MuConsult
26. Miete, Onno	Rijkswaterstaat, WVL
27. Mijjer, Peter	4CAST
28. Nijenhuis, Albert	Transpute
29. Palm, Henri	Dat Mobility
30. Plasmeijer, Ronald	Sweco
31. Rademaker, Han	Infosupport
32. Rij, Martijn van	Sweco
33. Roes, Pieter-Jan	Charta Software
34. Roest, Mark	VORTECH
35. Romph, Erik de	RHDHV
36. Spronken, Valérie	Rijkswaterstaat, WVL
37. Teule, Olga	RHDHV
38. Tjon-Sien-Kie, Mariska	Tenuki
39. Tromp, Henk	Move Mobility
40. Tuin, Marieke van der	TNO
41. Uil, Karsten	Charta Software
42. Voerknecht Hans	Een Nieuwe Kijk
43. Vuijk, Bart	TNO
44. Wilde, Herma de	Rijkswaterstaat, WVL
45. Zondag, Barry	Significance

Bijlagen

1. Presentatie werkprogramma V&V-modellen 2022-2024
2. Marktconsultatiedocument v1.0 d.d. 4 februari 2022
3. Antwoorden mentimeter marktconsultatie modellen en applicaties 18-2-2022